

Rom 7, 10

10: Og slik fikk jeg erfare at det budet som skulle gi liv, det gav meg bare død.

Og slik fikk jeg erfare at det budet som skulle gi liv, det gav meg bare død. Loven skal etter sine uttrykkelige løfter gi liv til dem som fullkomment oppfyller den. Og jeg innbilte meg at den skulle gi meg livet. Men gjennom lovens arbeid i meg, opplevde og lærte jeg at denne loven isteden bare førte til død for meg. Det var en underlig oppdagelse - mens hele verden går i den oppfatningen at gjennom loven skal vi få evig liv, den skal være vår frelsesvei. Og så nå oppdage det motsatte; at Gud etter menneskehetens fall har et helt annet mål med loven; at den tvert imot skal tjene til å overbevise oss om vår synd, om død og fordømmelse. At den skal fravriste oss alt håp om evig liv gjennom noen egen rettferdighet, og dermed bli "vår tuktemester til Kristus".

"Budet, som skulle være til liv" dvs. loven, gir evig liv til alle som holder og oppfyller den. Som Skriften sier: "Det menneske som gjør etter dem, skal leve ved dem", og videre: "Gjør dette, så skal du leve!" "Budet" står her for hele loven. Men uttrykket er antagelig valgt for å minne om det budet som åpenbarer begjæret, og samtidig uttrykker alle budenes åndelige krav - som var det som virket at loven førte til død. Det var når budet fikk liv og virket med kraft i samvittigheten, at det begynte å fordømme den som trodde han var rettferdig gjennom sine gjerninger. Samtidig virket den all slags begjær, som gjorde at synden bare slo ut sterkere. Da ble håpet om rettferdighetens lønn slokt, og synderen ble overbevist om sin dødsdom. Slik "fikk jeg erfare at budet gav meg bare død". At det bare gav meg død, skyldes altså ikke at det var noe galt med budet, for det er "hellig og rettferdig og godt". Lovens løfte om at "det menneske som gjør etter dem, skal leve ved dem" står også fortsatt ved makt.

Nei, årsaken ligger helt og holdent hos det falne menneske, som ikke har mulighet for å leve ut noe det ikke lenger eier; den hellighet som loven krever. Tvert imot er vi så forgiftet og så onde at vi i møte med den hellige loven hisses til overtredelser. Det var når han opplevde dette, Paulus fikk erfare at den loven som han hadde håpet skulle gi ham livet, akkurat den samme viste seg å bare gi ham død. Kristus sa disse ordene om samme sak: "Den som anklager dere, er Moses - han som dere har satt deres lit til". Det gjelder altså ikke bare Paulus, men alle mennesker etter syndefallet, at budet skal bare gi oss død. Og hvordan det skjer, det har apostelen allerede talt mye om. Men han har ennå en tilføyelse:

Rom 7, 11

11: For synden tok anledning av budet og bedro meg, og ved budet drepte synden meg.

Bedro (dåret, forførte) meg. Synden benyttet altså budet til å forføre meg. En må være klar over at det er dette som er meningen, for å forstå uttrykket "dåret meg", rett. At det her altså ikke er tale om all slags syndens forførelse. Bare den forførelsen som synden benyttet budet til. Og hva gikk så denne forførelsen ut på? Det må vi finne ut av ved å se hva det er Paulus taler om her. Først har han (v. 8) sagt at "synden tok anledning av budet og virket all slags ondt begjær i ham". Gjennom budet "bedro" altså synden ham, og virket all slags begjær i ham. Forførte ham altså til overtredelser. Dernest ser vi at apostelen just har talt om en erfaring, dette at "budet, som skulle gi liv, det gav meg bare død". Det var altså dypt inn i selve hovedspørsmålet han var bedratt. Gjennom budet, dvs. loven, hadde synden bedratt ham så han trodde at han skulle oppnå evig liv gjennom lovgjerninger.

Og i dette bedraget hadde han så levd, helt til budet: "Du skal ikke begjære" traff ham med Åndens kraft, så han lærte å kjenne synden, og ble "drept" ved budet.

Dette har da Paulus nettopp sagt. Og av dette ser vi hvordan synden har dåret ham gjennom budet. Det har skjedd i to viktige spørsmål: Den lovet ham rettferdighet gjennom loven, men den virket overtredelser gjennom loven. Den lovet altså liv gjennom loven, men virket død gjennom den samme loven. Dette foregår på denne måten: For det første består loven av mange hellige bud og forbud, fulgt av trusler om straff, og av løfter. Men det falne mennesket er totalt uvitende om syndens makt, og innbiller seg da at disse hellige budene skal virke i ham det de krever; altså fullkommen hellighet. Dvs. at disse alvorlige forbud og trusler om straff skal motvirke det som forbys, altså synden. Men nå skjer ikke dette. Apostelen har slått fast at budet tvert imot "virket all slags ondt begjær". Synden, det forgiftede hjertet, benytter seg av budet til å friste oss med tanker om hvor godt den forbudte frukten måtte smake.

Slik har synden allerede på det første punktet, vår rettferdighet, dåret oss på to måter gjennom budet. Først med å plante i oss troen på at vi skulle bli hellige gjennom loven. Dernest, gjennom loven å plante i oss lysten til det loven forbyr. Men på samme måte blir vi dåret på det andre punktet, når det gjelder Livet. Når loven har herlige løfter om liv og salighet for dem som holder og fullkomment oppfyller den, så dåres/forledes vi av hovedsynden, troen på oss selv, til å tro at vi, falne syndere, stilt overfor loven skulle kunne oppnå evig liv. Men, sier altså Paulus, til slutt "fikk jeg erfare at det budet som skulle gi liv, det gav meg bare død". Dette var altså de områdene han var blitt bedratt på, gjennom budet: Gjennom det ventet han å oppnå rettferdighet, men ble isteden en synder nettopp gjennom budet. Han ventet å få evig liv gjennom det, men ble isteden drept nettopp gjennom budet.

Men skylden for alt dette bedrageriet lå ikke i selve budet, men i synden, sier han. "Synden tok anledning av budet og bedro meg, og ved budet drepte synden meg". Synden - dvs. den naturen vi arvet fra fallet. Grunnvollen i dens natur er selvopptatthet og svære innbilninger om hva vi formår. For slik ble vår natur gjennom det slangen plantet inn i oss: "Dere skal bli lik Gud". Det er utelukkende denne forblindelsen som gjør at vi kan gå og håpe på rettferdighet og liv gjennom loven, på tross av at den krever fullkommen hellighet, og på tross av at Gud tidlig i menneskehetens historie har sagt at "menneskehjertets tanker er onde fra ungdommen av". Hadde vi bare tatt slike ord fra Gud alvorlig, og trodd dem, så hadde vi aldri kunnet innbille oss at vi skulle oppnå rettferdighet og evig liv gjennom loven. Men vi trodde heller slangens stemme i hjertet vårt. Derfor bedro han oss, og det nettopp gjennom budet som ellers ville ha overbevist oss om vår helt fortapte tilstand. Nei, isteden trakk vi slike innbilte konklusjoner av budene, at vi skulle oppnå rettferdighet og evig liv gjennom loven.

Det var bare synden, eller slangens stemme i hjertet vårt, som var den eneste årsaken til slike innbilninger. Og her, i Paulus' ord og i sammenhengen, ligger en ganske påtakelig hentydning til framgangsmåten slangen benyttet til å bedra våre første foreldre i Paradis. Dels plantet han i dem høye og smigrende tanker om hva de skulle bli. Dels framstilte han den forbudte frukten som særdeles skjønn og nyttig. Og resultatet av dette var døden.

På samme måte virker også slangens stemme i våre hjerter. Først planter han gjennom budet, tanker om hvordan vi selv skal kunne få rettferdighet og evig liv. Videre virker han gjennom samme budene alle slags begjær i oss. Og til slutt, gjennom de samme budene, dreper han oss. Det mest forferdelige i dette syndens bedrag, er at den benytter seg av selve de hellige budene til dette. En fortolker sier det slik: "Den forherliger veiviseren til rettferdighet (Rom 2: 17-20), så den kan mate menneskenes dypeste trang; selvsikkerheten, og gjennom dette kan gjøre den gode og hellige loven til den mest

dødbringende gift - nei, rettere sagt: holder sjelene fast, gjennom en fariseisk skygge av loven, i innbilningen om at de har liv, inntil han så avslører lovens sanne ansikt, og dreper dem med det".

Som allerede sagt, så er hele verden fortsatt så bedratt at de tror loven er vår vei til frelse. Og den innbilningen ligger så dypt hos alle, at selv vakte og troende sjeler har store problemer med dette. Det hjelper ikke at apostelen gjennom dette brevet på mange måter både har sagt og bevist at det er et bedrag. Det falske hjertet gjør at vi tror det ikke - hvis ikke vi har hatt en mer opplevd erfaring av hva det er Paulus taler om, og er blitt "drept" av loven. Når budet taler til oss og sier: "Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel" osv., så tror vi at vi skal kunne gjøre dette. Vi går til arbeidet med den beste hensikt. Vi kjenner riktignok bestandig det motsatte i hjertet; vi elsker alle andre småting mer enn Gud. Likevel arbeider og håper vi i det lengste på at vi skal nok makte å oppfylle budet. Vi vil ikke tro vi er så fordervet at vi ikke skulle kunne gjøre det. Vi vil ikke tro loven skal virke at "hver munn skal bli lukket igjen, og at hele verden skal stå straffskyldig for Gud"

Når loven sier: "Du skal elske din neste som deg selv", så innbillen vi oss at vi også skal kunne gjøre dette, selv om vi bestandig opplever hvordan vi er oss selv nærmest i alle ting. I alle forhold har vi oss selv, egen vinning og vårt eget rykte som bakgrunnsmotiv for alt vi foretar oss. Det er langt fra at vi har like stor omsorg, - nei vi kjenner nok mer til misunnelsen -, overfor vår neste. Likevel forstår vi ikke at det er slutt med all vår mulighet for noen egen rettferdighet overfor loven, men lever isteden i håpet om å oppnå dette. Når budet sier: "Du skal ikke begjære", du skal ikke ha den minste syndige tanke eller begjær, så er vi fremdeles ikke overbevist om at det er helt forbi med oss overfor loven. Vi håper tvert imot at vi ved hjelp av budet skal ha makt over begjærene. Ja, selv om vi ofte opplever det Paulus har forkynt: at budet tvert imot "virket all slags ondt begjær", og at vi gjennom slike erfaringer ofte blir slått ned og dødet, så reiser likevel alltid den gamle innbilningen seg på nytt hos oss; ved hjelp av lovens bud og forbud skal vi nok bli bedre kristne, og undertrykke synden.

Som allerede sagt, så er også Guds barn stadig utsatt for dette bedraget, og plager seg likevel lenge med nye forsøk på å bli mere hellig ved hjelp av loven. Til de på nytt blir utmattet og "drept", og finner tilbake til den rette visdommen, at "grenen ikke kan bære frukt av seg selv", men bare ved at at "den blir i vintreet". Når det ofte kan gå slik med de som har levd en tid med Gud, så går det selvsagt ennå oftere samme vei med de mer uerfarne menneskene. De tenker alltid at loven må da gjøre oss hellige! Det skal mer enn noen få ord til å overbevise dem om at vi er så fullstendig fortapt, når det gjelder egne muligheter til å oppnå rettferdighet. Og at loven bare skal vekke opp synden og døde oss, og at Gud vil gi oss all nåde for intet, bare vi erkjenner at vi er fortapt, og bare vender oss mot nåden. Men når vi opplever lovens rette bruk, så foregår det så pass grundig at vi i vårt innerste må erkjenne sannheten om at vi er så fortapt som apostelen lærer her; At loven bare skal tilintetgjøre oss. Men den opplevelsen er altså så nedbrytende, at Paulus skildrer det som å bli "drept ved budet". Han sier:

og ved budet drepte synden meg. Paulus sier at etter at synden først bedro ham ved at det tok anledning av budet, så "drepte", eller myrdet den ham ved det samme budet etterpå. Og hvordan det foregår, er akkurat det apostelen har beskrevet foran, da han talte om hvordan synden våknet opp i ham gjennom budet, mens han derimot "døde". Som sagt tidligere, så kan ikke uttrykket "jeg døde" bare beskrive en overbevisning om at døden er syndens lønn, men må spesielt gå på den gjennom-drepende virkningen loven hadde på ham. Like tydelig er meningen i de ordene vi har for oss her: "ved budet drepte synden meg". Når synden gjennom budet stadig bare tok mer og mer overhånd i alle slags begjær, da ble jeg, når jeg opplevde det, endelig død og tilintetgjort. Da ble jeg ikke bare overbevist om at jeg var dødsdømt. Men dels gjennom denne overbevisningen, dels gjennom stadig sterkere erfaring av syndens makt, sto jeg så endelig hjelpeløs og fortapt. Nå hadde

jeg gitt opp alle mine egne forsøk, og lå der kraftløs og død under dommen over meg. Slik virket altså den synden som bodde i meg, gjennom loven: "Ved budet drepte synden meg".